

Het kunstwerk Levenslicht van kunstenaar Daan Roosegaarde met een diameter van 20 meter bestaande uit 104.000 lichtgevende herdenkingsstenen is gemaakt in opdracht van het Nationaal Comité 4 en 5 mei. Het aantal stenen is gelijk aan het aantal Holocaustslachtoffers uit Nederland.

•

Holocaustmoment Midden-Groningen bij borg Welgelegen in Sappemeer

Vandaag om 14:38 uur

Op 27 januari 2020 is het vijfenzeventig jaar geleden dat concentratie- en vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau werd bevrijd. De gemeente Midden-Groningen herdenkt, in samenwerking met de Odd Fellows uit Sappemeer, de holocaustslachtoffers door het plaatsen van het monument 'Levenslicht' bij borg Welgelegen (De Vosholen 60, Sappemeer) in Sappemeer.

Op woensdag 22 januari om 17.30 uur onthult burgemeester van Midden-Groningen Adriaan Hoogendoorn 'Levenslicht' bij borg Welgelegen. De burgemeester spreekt enige woorden, evenals Wim Rozema, secretaris van de historische vereniging Hoogezand-Sappemeer en verzorger van de laatste Westerdiep-lezing over de Joodse deportatie.

Brieven die uit de trein zijn gegooid

De herdenking, waar traditionele Joodse muziek is te horen, is voor iedereen toegankelijk en start om 17.30 uur (inloop vanaf 17.15 uur). Na afloop (18.00 uur) staat er soep. Brieven die door gedeporteerde Joden uit de trein gegooid zijn te zien. Het pad naar het monument is verlicht.

Lopend op het pad zijn de namen van gedeporteerde Joden te horen. 'Levenslicht' is ontworpen door lichtkunstenaar Daan Roosegaarde, is voor iedereen toegankelijk en dagelijks te zien vanaf woensdag 22 januari t/m zondag 2 februari van 18:00 – 21:00 uur.

Internationale herdenkingsdag voor de Holocaust

Op maandag 27 januari wordt de holocaust bij Welgelegen herdacht met - om klokslag 20.00 uur - 2 minuten stilte tijdens de internationale herdenkingsdag, in aanwezigheid van wethouder Erik Drenth. Deze herdenking is voor iedereen toegankelijk vanaf 19.45 uur. Na afloop is er koffie in de borg.

'Levenslicht' is onderdeel van een landelijk project van het Nationaal Comité 4 en 5 mei waaraan meer dan 150 gemeenten deelnemen. Zowel in de Joodse herdenkingstraditie, als in de Roma- en Sinticultuur zijn stenen belangrijk. Kunstenaar Daan Roosegaarde en zijn team hebben deze traditie als inspiratie gebruikt.

Stenen verdeeld over verschillende gemeenten

Met in totaal 104.000 lichtgevende stenen - gelijk aan het aantal slachtoffers uit Nederland - staat het kunstwerk symbool voor de

impact van de Holo-caust. De stenen zijn verdeeld over de verschillende gemeenten waar Joden, Roma en Sinti woonden, hun leven leefden; soms al generaties lang.

Om de paar seconden lichten de stenen op en doven weer uit, als ademhaling in licht. Dat symboliseert het leven dat nu in de gemeente gemist wordt. Door stil te staan bij het gemis van plaatsgenoten blijft de herinnering aan de slachtoffers levend. Het monument komt het beste tot zijn recht in het donker en is op de genoemde data daarom dagelijks van 18.00 uur tot 21.00 uur te bezoeken.

Odd Fellows en Joden

Odd Fellows is een gezelschap van mannen en vrouwen die zich in denken en handelen medeverantwoordelijk voelen voor wat zich afspeelt in de samenleving. Ethisch handelen staat daarbij voorop. Veel Odd Fellows zijn actief op maatschappelijk gebied. Bij het stichten van de eerste Nederlandse Odd Fellow loges, eind 1800 zijn veel Joden betrokken en lid geweest.

De Sappemeester loge heeft in de oorlogstijd geen leden gehad die van Joodse afkomst waren, maar ten tijde van de bezetting zijn de samenkomsten van de Odd Fellows, net zoals die van de Vrijmetselaars, verboden geweest.

Vanuit dat verleden willen de Odd Fellows uit Sappemeer met het monument Levenslicht stilstaan bij het verlies van de gedeporteerde Joden uit de omgeving Midden-Groningen.